

Bori elga yaxshilik qilgilki, mundin yaxshi yo'q.

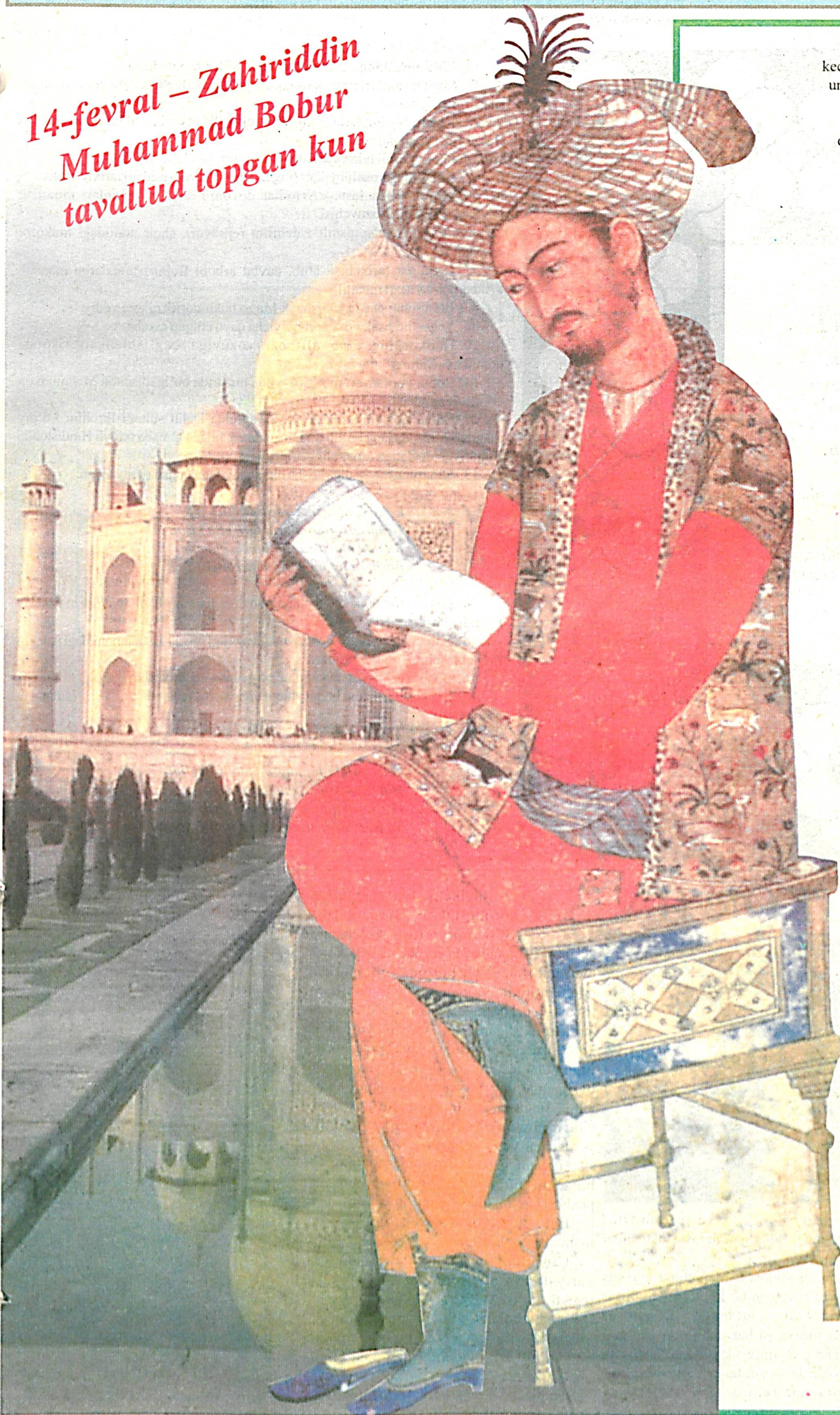
Bobur MIRZO

2008-yil
11-fevral
N:7
(66652)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

14-fevral – Zahiriddin
Muhammad Bobur
tavallud topgan kun

O'n ikki yoshida taxtga o'tirib, suronli kunlarni boshidan kechirgan, g'animlarining tazyiqlari ostida o'z yurtidan ayrilib, bir umr yurt ishqida yongan, metin iroda, yuksak sabr-bardosh bilan Hindistonda Boburiylar davlatini barpo etib, uning gullab-yashnashiga hissa qo'shgan va shunchalik azob-uqubat, qiyinchiliklarga qaramasdan kelajakni o'ylab, boy adabiy meros qoldirgan shoh va shoir Zahiriddin Muhammad Bobur Siz-u bizning buyuk ajdodimiz, faxrimiz, iftixorimizdir.

U 1483-yilning 14-fevralida Farg'ona viloyatining poytaxti Andijon shahrida tug'ilgan.

Otasi Farg'ona viloyati hokimi – Umarshayx Mirzo, onasi – Qutlug' Nigorxonim Toshkent xoni Yunusxonning qizi edi.

Aytishlaricha, olti yoshli Bobur Mirzo padari buzrukvor va ustozini hayratda qoldirgan.

BOBUR MIRZO

ENDI USTOZINGIZ KIM BO'LADI?

Bobur Mirzoning ustози saroyga xomush holatda kirib kelayotganini ko'rgan Umarshayx Mirzo uni «nima gap?» degan savol bilan qarshi oldi.

– Ustoz ta'zim qilib dedi:

– Hukmdorim, arjumand farzandingizga qo'limdan kelgancha ilm berdim, ammo bugun uning savollariga javob berishga ojizlik qilib qolyapman. Uni boshqa ustozga bermasangiz bo'lmaydi.

Umarshayx Mirzoning qalin qora qoshlari birdan chimirildi:

– Mamlakatimda Sizdan ulug'roq ustozning o'zi yo'q. Endi nima qilamiz?

Xuddi shu lahzada Bobur Mirzo xizmatkoriga o'nga yaqin kitoblarni ko'targancha ichkari kirib, jilmaygancha ta'zim bajo etdi va:

– Padari buzrukvor, mana mening ustozlarim! – deya kitoblarga ishora qildi.

Umarshayx Mirzo o'rindan ildam turib, katta-katta, qalin kitoblarga ko'z yugurtirdi. Va Abu Rayhon Beruniy, Ibn Sino, Ahmad Farg'oni, Arastu, Pifagor, Ahmad Yassaviyning devonlarini ko'rib, yengil tortdi.

– Bu asarlarni o'qib chiqmoqchimisiz, Bobur Mirzo?!

– Alarni allaqachonlar yod etganmen, padari buzrukvor!

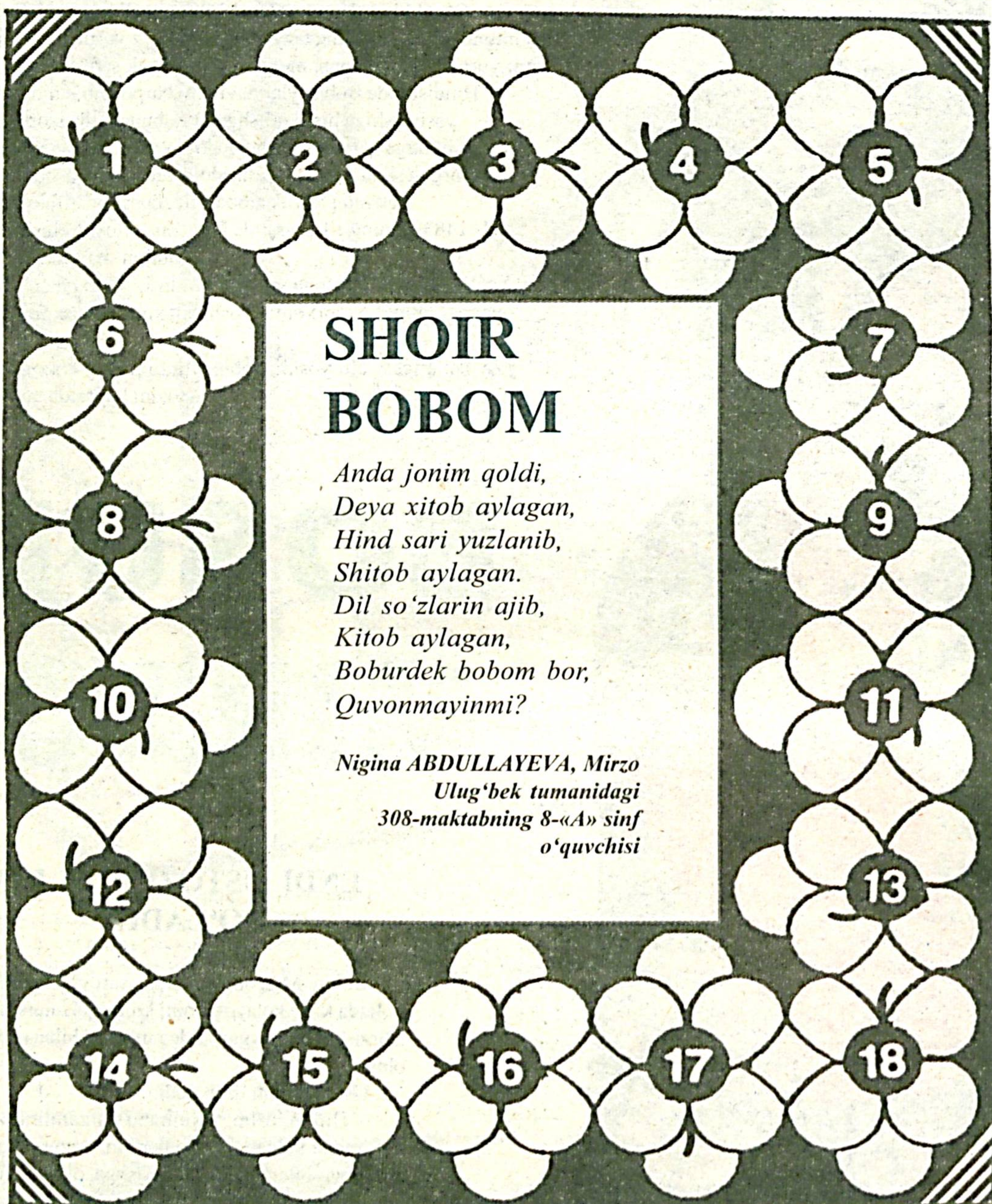
Umarshayx Mirzo o'g'lini bag'riga bosib:

– Muborak bo'lsin, muborak bo'lsin, Bobur Mirzo, – deya yengil tortdi.

*Bolaga o'xshaydi, deydilar xalqni,
Bu gapni aytganlar, ehtimol haqdir.
Lekin takrorlayman men ham bir haqni:
Axir bolalarning o'zi ham xalqdir.*

Abdulla OROPOV

AYLANMA KROSSVORD

SHOIR BOBOM

*Anda jonim qoldi,
Deya xitob aylagan,
Hind sari yuzlanib,
Shitob aylagan.
Dil so'zlarin ajib,
Kitob aylagan,
Boburdek bobom bor,
Quvonmayinmi?*

Nigina ABDULLAYEVA, Mirzo
Ulug'bek tumanidagi
308-maktabning 8-«A» sinf
o'quvchisi

Deputatlar bilan uchrashdik

Gazetamiz tahririyatiga tez-tez mehmonlar kelib turishi, ular bilan davra suhbatini o'tkazish yaxshi bir an'anaga aylanib qoldi. Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputatlari Akrom Jumayev hamda Arslon Eshmurodovlar bilan yuzma-yuz muloqotimiz ana shunday maroqli uchrashuvlardan biri bo'ldi.

Buni qarangi, 3 yil mobaynida yurtimizda 160 dan ziyod qonunlar qabul qilinibdi. Ana shu qonunlarning ijrosi yuzasidan mamlakatimizda hech bir davlatda bo'lmagan parlament nazorati o'rnatilgan. Yurtimizda faoliyat yuritayotgan beshta siyosiy partiyalar qabul qilinayotgan qonunlarni muhokama qilishadi, fikr-mulohazalar bildirishadi. Deputatlarimiz xalqning orasiga kirib, qonunlar ijrosini nazorat qilishadi.

Deputatlarimiz «Tong yulduzi» o'quvchilari bilan mustahkam aloqa o'rnatishni, qonunlarning mazmun-mohiyati, ahamiyati, jamiyatimiz hayotida tutgan o'rni haqida ularga tushunarli tarzda, soddaroq tilda ma'lumotlar berishni o'z ish rejalariga kiritib qo'yishdi. Biz esa ularni gazetamizning navbatdagi sahifalarida chop etishni rejalashtirdik.

Shaklda belgilangan xonadan soat mili yo'nalishida:

1. Shoir tavallud topgan, mustaqillik yillarida «Bog'i Bobur» bunyod etilgan shahar.
2. Xoja Ubaydulla Ahrorning fors-tojik tilidan o'zbek tiliga she'riy yo'lda Bobur tarjima qilgan asar.
3. Shoir g'azali bilan aytiladigan mumtoz ashulalardan biri.
4. Boburning yoshlik yillari o'tgan Farg'ona vodiysidagi tarixiy shahar.
5. «Yulduzli tunlar», «Avlodlar dovoni» tarixiy romanlari muallifi, O'zbekiston Xalq yozuvchisi.
6. «Bobur» ko'p qismli videofilm rejissyori, shoir nomidagi mukofot sovrindori.
7. O'rta asr tarixchisi, adib, davlat arbobi Boburiyodalarga mansub «Akbarnoma» asari muallifi.
8. Boburning otasi Umarshayx Mirzo hukmdorlik qilgan vodi.
9. Voqea-hodisalar davrlari bo'yicha qayd etilgan manba.
10. Ijodkorning arab alifbosi yozuviga bag'ishlangan risolasi nomidan: «Xatti...»
11. Bobur yordam so'rab 1501-yilda huzurida bo'lgan sulton Mahmudxon tasarrufidagi shahar.
12. Bobur qo'shinlari 1526-yil 21-aprelda Dehli sultoni Ibrohim Lo'diy askarlari o'rtasida jang bo'lib o'tgan, unda erishilgan g'alaba tufayli Hindistonda Boburiylar davlatiga asos solingan shahar.
13. Shoirning maqsadiga erisha olmagan i fodalangan ruboyisidan:

*Ko'ngli tilagan... yetsa kishi,
Yo barcha murodlarni tark etsa kishi.
Bu ikki muyassar bo'lmasa olamda,
Boshni olib bir sorig'a ketsa kishi.*

14. «Boburnoma»da qayd etilgan hozirda ham qo'llanilayotgan ma'muriy hududiy birlik.
15. Boburning tushlari. Boburiynoma asarlari muallifi, shoir nomidagi xalqaro mukofot sohibi, o'zbek adibi.
16. Bobur yoshligida mukammal o'rgangan fanlardan biri.
17. Ijodkorning islom huquqshunosligi va shariat aqidalariga bag'ishlangan asari.
18. Vatan sog'inchi mazmunidagi misralaridan:

*Tole' yo'qki jonimg'a balolig' bo'ldi,
Har ishnim... xatolig' bo'ldi.
O'z yerni qo'yib Hind sori yuzlandim,
Yo Rab, netayin, ne yuz qarolig' bo'ldi.*

Foziljon OROPOV tuzdi

Samarqand viloyati, Kattaqo'rg'on shahridagi «Yosh ijodkor o'quvchilar markazi»dagi o'quvchilar ishlarini kuzatar ekanmiz, Maftuna Saidovanning ixtirosi diqqatimizni tortdi.

— Bu qizimiz markazimizdagi bir qancha to'garaklarning faol qatnashchisi, — deb tanishtirdi «Mohir qo'llar» to'garagining rahbari N.Toirova.

Maftuna mustaqillik tengdoshi. 1991-yil 21-martda tug'ilgan. «Raqqosa — 2004» Respublika ko'rik-tanlovining g'olibi bo'lgan. O'sha yili «Boysun bahori» Respublika festivalida qatnashdi. 2004-yildan beri «Kamolot» YOIH tomonidan o'tkazilgan «Yosh raqqosa» ko'rik-tanlovida ishtirok etib, har yili birinchi o'rinni egallab kelayapti.

Hozirda Kattaqo'rg'on tibbiyot kollejining 1-bosqich talabasi.

2007-yil Respublika miqyosida o'tkazilgan «Ijodkor ixtirochi» bolalar ko'rgazmasining «Elektronika» yo'nalishida o'zining «Universal hassa eksponati» bilan qatnashib, sovrinli 1-o'rinni egalladi.

«Universal hassa» yong'oq

NAJOTKOR HASSA

Shov-shuv

yog'ochidan tayyorlangan. Otalarimizning didlariga mos naqshlar bilan bezatilgan.

Hassaning yuqori ushlagichida maxsus dori qutisi o'rnatilgan bo'lib, unda eng zarur dori-darmonlar saqlanadi. Dispanser ro'yxatida turgan va har doim dori iste'mol qilib turadigan qariyalar zarur hollarda undan amalda foydalanishlari mumkin. Hassaga fonar (chiroq)cha o'rnatilgan

bo'lib, kekxa va qariyalarni qorong'uda yurganlarida, yo'llarini yoritish, ko'chalarni

kesib o'tayotganlarida, uzoqdan kelayotgan avtomobillarni yo'lda odam borligidan ogohlantiradi. Va bekatda avtomobillarni to'xtatish uchun foydalanadilar. Ko'zi ojizlar atrofdagi kishilarni shu moslama yordamida ko'zi ojizligidan xabardor qiladi. Yana, «SOS» tugmachasi ham mavjud. Bu tugmacha bosilganda, har bir maxsus raqamli signal ishga tushadi va «mayoq» orqali hassa egasining qayerdaligi aniqlanib, unga yordamchi yetib kelinadi.

Hassaning pastki qismida noqulay ob-havodan himoyachi poshnasi bor. Bu poshna har bir mavsumga moslashtirilgan bo'lib, ob-havoga qarab o'zgartirish mumkin.

Ushbu hassaning hayotga tadbiq etilsa, qariyalar va nogironlarga katta foydasi tegadi.

Ushbu bolalar ijodiy markazidan qaytar ekanmiz, Maftuna Saidovanning barcha orzularini ro'yobga chiqishiga katta umid bog'ladi.

Tohir MULLABOYEV

ENG, ENG, ENG...

Dunyoda eng mitti odam 1739-yili Polshada tug'ilgan Yozef Boruvalskiy hisoblanadi. U dunyoga kelganida, atigi 20 santimetr edi. Bir yoshga to'lganida, shifokorlarning sa'y-harakatlari bilan atigi 15 santimetrga o'sgan. U o'ttiz yoshida bir metrga yetgan, xolos. Yozef Boruvalskiy 1837-yilda, 93 yoshida Angliyada vafot etgan.

Dunyoda eng yengil odam deb angliyalik Xoukins tan olingan. O'n yetti yoshida bu janob bor-yo'g'i besh kilo-yu qirq to'rt gramm tosh bosgan.

Xitoylik Gun Yan Lin o'n besh ming telefon raqamini yoddan bexato aytib berib, o'zining nechoq'lik xotirasi kuchli ekanligini ko'pchilikning oldida isbotladi.

BOBUR MIRZO FARZANDLARI

O'g'illari:

1. Humoyun Mirzo (1508-1556); onasi Mohimbegim.
2. Komron Mirzo (1509-1557); onasi Gulruhbegim.
3. Askariy Mirzo (1516-1558); onasi Gulruhbegim.
4. Olur Mirzo (1514-1519); onasi Dildorbegim.
5. Sulton Ahmad Mirzo (1517-1523); onasi Gulruhbegim.
6. Hindol Mirzo (1518-1551); onasi Mohimbegim.
7. Bobbul Mirzo (1518-1521); onasi Mohimbegim.
8. Forug' (1526...); onasi Mohimbegim.
9. Shohruh Mirzo (1522-1527); onasi Gulruhbegim.

Qizlari:

1. Faxrulniso (1501-yilda tug'ilib, vafot etgan); onasi Oyshabegim.
2. Ma'suma Sultonbegim (tug'ilgan va vafot etgan yillari noma'lum); onasi Ma'sumaxonim.
3. Gulrangbegim (1514...); onasi Dildorbegim.
4. Gulbadanbegim (1523-1603); onasi Dildorbegim.
5. Gulchehrabegim (1515-1557); onasi Dildorbegim.
6. Gulzorbegim (tug'ilgan va vafot etgan yillari noma'lum); onasi Gulruhbegim.
7. Mehrjonbegim (tug'ilgan va vafot etgan yillari noma'lum); onasi Mohimbegim.
8. Esondavlatbegim (tug'ilgan va vafot etgan yillari noma'lum); onasi Mohimbegim.

Bobur Mirzo

MUHI SANALAR

1504-yil Bobur Mirzo Qobul taxtini qo'lga kiritdi.
1505-yil Boburshohning Hindistonga dastlabki yurishi.
1511-yil Samarqandning qo'lga kiritilishi.
1512-yil Samarqandni tark etishi.
1519-yil Hindistonga ikkinchi, uchinchi yurish qilinishi.
1522-yil Qandahorning qo'lga kiritilishi.
1525-yil Hindistonning Panjob viloyatini egallashi.
1526-yil Dehli sultoni Ibrohim Lo'diy qo'shini ustidan g'alaba qozondi.
1527-yil rajputlar sardori Rona Sanga qo'shinining tor-mor etilishi.
1529-yil Gagra yonidagi jangda Mahmud Lo'diyning yengilishi.
1530-yil Boburshohning vafoti. O'g'li Humoyun Mirzoning taxtga o'tirishi.

«BOBURNOMA»

«Boburnoma» – Bobur Mirzoning jahonga mashhur eng yirik asaridir. Mazkur asar juda ko'p tillarga tarjima qilingan. Uning o'ndan ortiq qo'lyozmasi hozirda ham saqlanib kelinmoqda. Asarda XV asrning oxiridan XVI asrning 30-yillarigacha bo'lgan tarixiy voqealar o'z aksini topgan.

«Boburnoma» faqat eng ishonchli tarixiy, biografik, jug'rofiy asar bo'lib qolmay, u o'zbek adabiyotining nodir yodgorligidir.

Asarda bir necha yuz tarixiy shaxslar, ularning faoliyatlari va sarguzashtlari lo'nda, ixcham tasvir etilgan.

MEHRIBON VA G'AMXO'R PADAR

Qizi Gulbadanbegimning «Humoyunnoma» asarida yozishicha, Humoyun betob bo'lib o'lim to'shagida yotganida, Bobur Mirzo: «Xudoyo, agar jon o'rniga jon berish mumkin bo'lsa, menki Boburman, umri-jonimni Humoyunga bag'ishlayman», deb nola qiladi. Shundan so'ng, ko'p o'tmay Humoyun darddan forig' bo'lib, Bobur Mirzoning ahvoli og'irlasha boradi.

U ILM KISHISI EDI

Bobur Mirzo yoshlikdan chuqur va har tomonlama yetarli bilim olgani tufayli har doim qo'li baland kelganini eslatib o'tadi va shu boisdan ham inson baxtini ilmda, deb biladi.

*Kim yor anga ilm tolibi ilm kerak,
O'rgangali ilm tolibi ilm kerak.
Men tolibi ilm-u tolibi ilm yo'q,
Men bormen ilm tolibi, ilm kerak.*

VATAN ISHTIYOQI

Bobur Mirzo o'z yurtida amalga oshirilmagan orzularini Hindistonda joriy etdi, ammo baxtli bo'lolmadi. Yirik hukmdor, katta boylikka, kuch-qudratga ega bo'lsa-da, uning uchun Vatan, ota yurt har narsadan ulug' va aziz edi.

*Tole'yo'qki, jonimg'a balolig' bo'ldi,
Har ishnikim ayladim, xatolig' bo'ldi.
O'z yerni qo'yib, Hind sori yuzlandim,
Yo Rab, netayin, ne yuz qarolig' bo'ldi.*

ULUG' AJDODIMIZGA EHTIROM

Shu narsani ham bilib qo'yishingiz kerakki, aziz o'quvchim, o'tmish tuzumda ulug' ajdodlarimizga istagandek ehtirom ko'rsata olmasdik. 80-yillarda Bobur Mirzo hayoti haqida «Yulduzli tunlar» asarini yozgan Pirimqul Qodirovdek yozuvchiga katta minbarlardan ta'na toshlari otilgan edi.

Bugun ulug' ajdodlarimiz haqida istagancha gapirishimiz, fikrlashishimiz mumkin. O'tgan o'n olti yil mobaynida Bobur Mirzo va Boburiylar hayoti, faoliyati to'g'risida juda yirik tadqiqotlar amalga oshirildiki, sizlarga bu haqda biroz ma'lumot berib o'tishni o'rinni deb bilamiz. Xususan, Xayriddin Sultonovning «Boburiynoma», «Yo'lbarsning tug'ilishi» (kinohikoya), Panoh (hikoya) va boshqa asarlari, Hasan Qudratillayevning «Bobur armoni», I.Hoshimovning «Hindistonda Boburiylar sulolasi saltanati», M.Nuriddinovning «Boburiylar sulolasi», G'.Sotimovning «Boburiyodalari», shuningdek, «Bobur nomidagi Xalqaro ilmiy ekspeditsiyasi» tomonidan amalga oshirilgan ishlar mustaqillik mevasi. Buni xalqimizning o'z ajdodlariga bo'lgan ehtiromi sifatida baholash mumkin. Xullas, aziz o'quvchim, unutmangki, shu aziz Vatan, shu suyuqli yurt uchun xizmat qilar ekansiz, baxt ham hamisha Siz bilan birga yuradi. Zero, shoh va shoir Bobur Mirzoning o'zlari «Har kimki vafu qilsa, vafu topqusidir», deb bejiz aytmagan.

Zahiriddin Humoyunshoh

Hamida bonu (Humoyunshohning xotini, Muhammad Akbarshohning onasi)

Jaloliddin Muhammad Akbarshoh ibn Humoyunshoh

Jahongirshoh (Salim) ibn Muhammad Akbarshoh

Nurjahan (Mehriniso) begim (Jahongirshohning xotini)

Shahobiddin Shoh Jahon (Xurram) ibn Jahongirshoh

Mumtoz Mahal (Arjumand bonu) begim. (Shoh Jahonning xotini)

Muhiyiddin Muhammad Avrangzeb Olamgir ibn Shoh Jahon

Zebunniso begim Binti Avrangzeb Olamgir

Bahodirshoh II

USTOZ TOPDINGMI, BOLAKAY?

Maktab ostonasiga qadam qo'yayotgan bolalarning yuz-ko'zini kuzatib, ularning qay kayfiyatda kelayotganini bilib olish qiyinmas. O'quvchining maktabga qatnash yoki qatnamasligi yoxud har kuni inijlanib, «Maktabga bormayman», deb xarxasha qilishi – bularning bari ilm maskanida bolalarimizga ziyo ulashayotgan o'qituvchilarga bog'liq, albatta. Xo'sh, o'quvchilar o'z ustozlari haqida qanday fikrlar? Bu borada poytaxtimizdagi 84-bog'cha-maktabining 3-«A» sinf o'quvchilarini fikrlari bilan qiziqib ko'rdik:

Zulayho MUHAMMADJONOVA:

– Maktabimizda koreys, ingliz, rus va arab tillari mukammal o'qitiladi. Maktabdagi darslardan tashqari, qiynalib qolmayisizmi, deysizmi? Aslo. Chunki hamma o'qituvchilarimiz bir-birlaridan mehribon va shirinso'z. Ularning birgina shirin muomalalarini eshitib, charchoqlarimiz ham esimizdan chiqib ketadi. Menga mehnat darsidan saboq beruvchi ustozimiz Kamola opa Murodova ko'proq yoqadilar. Ular doim, qiz bola epli bo'lishi kerak, deydilar. Men ham shu naqlga amal qilib, tugmachalar qadashni, yirtilgan choklarni mustaqil tikishni mashq qilib turibman.

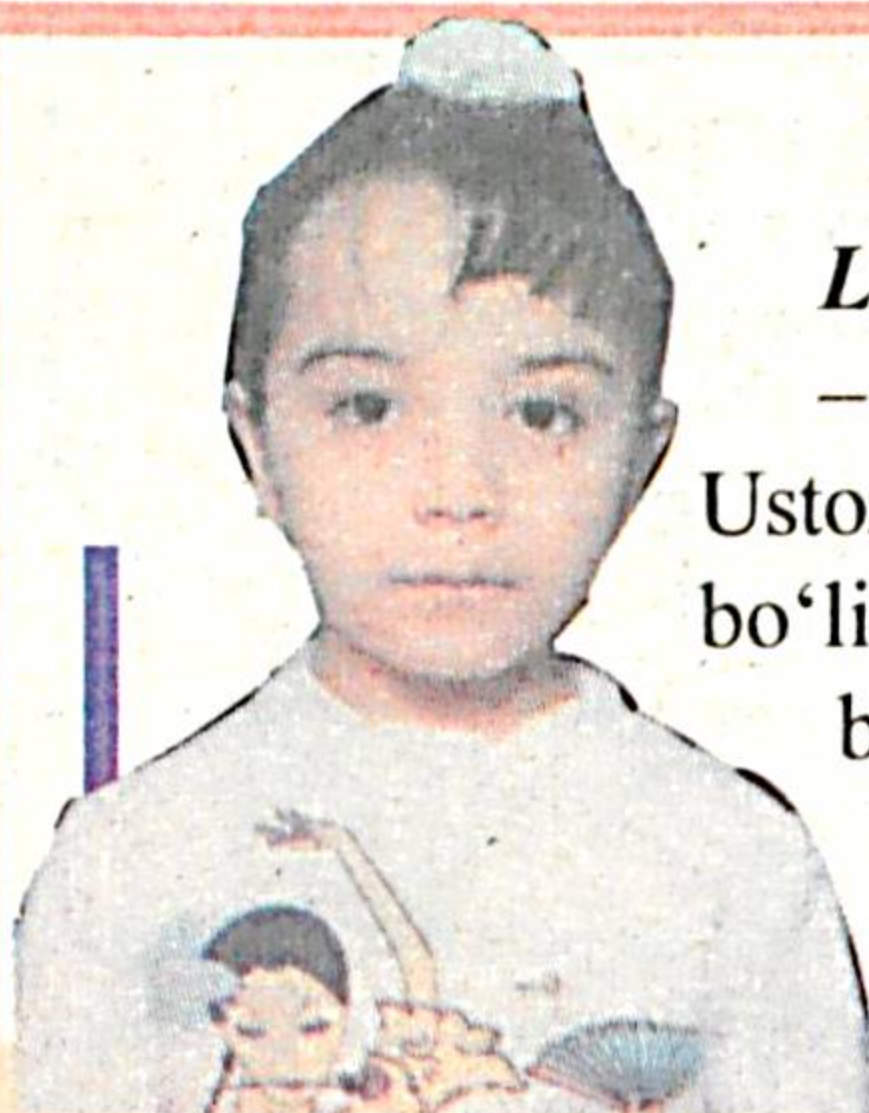
Sayyora ABDUVALIYEVA:

– Sinfrabarimiz Dilorom opa To'laxo'jaye va bizga ilk sinfdanoq saboq berib kelayaptilar. Ota-onani hurmat qilish, ona Vatanga sadoqatli inson bo'lib yetishish, xullas, kelajakda yaxshi inson bo'lib ulg'ayish kerakligini doimo tayinlaydilar. Biz ham ular istagandek komil inson bo'lib yetishishga so'z beramiz.

Jamshid ZOKIROV:

– Menga arab tilidan saboq beradigan ustozimiz juda yoqadi. Bu fan biroz murakkab bo'lsa-da, Zavqiy domlamiz bizga osongina tushuntirib beradilar. Yozuvlarimizni chiroyli va ravon bo'lishiga alohida e'tibor beradilar. Chunki arab tili grafikasida yozish ko'proq mehnat talab qilarkan. Domlamiz maktabimizdagi barcha ustozlarimiz singari bizni bilimli, zukko o'quvchi bo'lishimizni xohlaydilar.

Laziza RIXSIYEVA:

– Mening oyijonim o'qituvchilar. Ustozlarning mehnatlari mashaqqatli bo'lishini juda yaxshi bilaman. Shu bois ham bizga dars beradigan barcha ustozlarni hurmat qilaman, sinfdoshlarimdan ham shuni talab qilaman. Ustozimiz – ikkinchi onamiz, degan naqlni ularga har kuni aytishdan zerikmayman. Istagim, hamma maktabdagi o'quvchilar ustozlarini ana shunday, o'z onalaridek hurmat qilishsa. Axir ular biz uchun jon kuydirishadi-ku.

Soliha ABDUVOHIDOVA:

– Menga maktabimizdagi ustozlardan tortib, xodimlarigacha bo'lgan hamma yo'qadi. Oshpazlarimiz pishirgan shirindan-shakar ovqatlarni, shirinliklarni mazza qilib tanovul qilamiz. Ustozlarimiz orasidan ingliz tili ustozimiz menda boshqacha havas uyg'otganlar. Yuqorida sinfdoshim aytganidek, maktabimizda bir nechta fanlar o'qitiladi. Meni ingliz tiliga havasim baland. Oyijonim har doim til bilgan – kam bo'lmaydi, deydilar. Ustozimiz Muqaddas opa boshchiligidagi ingliz tilini mukammal o'rganmoqchiman.

Humoyun TO'LQINOV:

– Har kuni maktabimizga shoshilib kelaman. Tag'in bu bola darslarga kechikib yurarkan-da, deb o'ylamang. Men ustozimizni maktabda kutib olishni juda yoqtiraman. O'qituvchilar qattiq-qo'l bo'lishsa, o'quvchini

bo'ysundira oladi, degan gaplarni ham eshitganman. Ammo bizning ustozimiz mehribon, hammamizni birdek ko'radilar. Sinfimizdagi barcha o'quvchilar Dilorom opani juda hurmat qilishadi. Shuning uchun bo'lsa kerak, sinfimizda birorta ham «ikkichi» o'quvchi yo'q.

ABADIYATGA SAFAR

Men:

*Yashna vatan, hur vatan,
Dunyoga mashhur vatan.
Istiqlolga erishding.*

Davr-u davron sur, vatan, deb kuylab va o'ynab turgan bolajonlarga qarab, beixtiyor she'r muallifi Narimon Orifjonovga tahsinlar aytdim. Ruhlar shod, oxirlari obod bo'lsin, deb shivirlar ekanman, ijodkor ikkinchi umrini yashay boshlaganiga, bosib o'tgan ijod yo'li yangi mazmun kashf etganiga shukronalar aytdim.

Rost-da, yozganlaringiz yil-u asrlar o'tsa-da, kimningdir ko'nglini ovlasa, yuragini ovlasa, yashashga, olg'a qadam tashlashga boshlasa, bundan ortiq baxt bormi? Ana shu baxt zamirida ortingizdan yog'ilajak savob ham behaddir. Nafaqat bugungi bolalar, balki biz kattalarning bolaligi ham shoir she'rlarini yod olib, she'rlariga bastalangan qo'shiqlardan shodlanib o'tgan. Qissa va hikoyalari, jurnalistik faoliyatini sinchiklab kuzatib, bu inson chindan-da el-yurtini sevgan, oilasiga talpingan, mehr-u oqibatga topingan, do'st va qardoshlariga sadoqatli inson bo'lganini his qilassiz.

Men esa bunchalar bolaparvar, bunchalar shogirdlariga e'tiborli bo'lmasa-ya Narimon aka, deb xayolga tolamani. Sababi, ustoz bosib o'tgan yo'llardan

yurarkanman, gazetadagi bir-biriga o'xshamas mehnat, jurnal chiqarish mashaqqatlari, ya'ni bahorda yoz, yozda kuz yoki qish haqida yozish uchun hatto fasllar ob-havosini ham tuymoqqa chog'lanmoq, kitob chiqarishning esa, aytaylik, hali qurilmagan binoning tasavvurida yelib-yugurmoq, orzu va niyatlarni yurakka joylab, o'z she'r va hikoyalari tahriri-yu ocherk va lavhalar qahramonlarini ko'z-ko'zlamoqqa ulgurmoq... Yana, yosh nihollarga e'tibor bermoq! Mening kasb tanlashimda ustozning xizmatlari beqiyosdir. Maktab, kitob va ukalarim haqida yozgan ilk she'rlarimning tahririni qilgan ham, buni yoz, uni o'qi deb o'z nazoratiga olgan ham shu Narimon aka. Ehtimol, bolalar gazetasiga she'rlarimni chop ettirib, ulug' yozuvchi Po'lat Mo'minga yozganlarimni ko'rsatib va oq yo'l yozdirib, «Gulxan» jurnalida chop ettirmaganlarida, bu kasbni tanlamasdim? Shuning uchun ham endilikda tahririyatimizga nimadir yozdim, deb biror bola kelsa, ishim tig'iz paytlari, malolni sezaman va beixtiyor ustozni eslab, o'zimdagi bezaman: menga, pillapoya bo'lganim, otam-u akamdek bilganim, do'stimdek ochilib so'zlashganim, tengdoshimdek

Hamisha uyg'oq xotira

sirlashganim Narimon akaning nigohini tuyib, uyalib ketaman. Ustozning tilini duduq, qo'lini qaltiroq qilgan yurak asoratlari tugamagan kunlar tahririyatimizga kirib kelgani ko'z oldimdan hech ketmaydi. Chaqnab, charaqlab turgan shunday inson kasallikka bo'y beradimi-ya?!

– Narimon akajon, shu qo'llaringiz bilan ishga kirishga ariza yozing, – dedim.

– Qa-a-n-nday yoza-a-aman? – duduqlana-duduqlana tushuntirdilar ustoz.

– Mana men barmoqlaringizdan ushlab turaman! Men ham sizga endi bir murabbiylik qilay!

Shu kuni bizni ko'rgani kelgan ustoz «Tong yulduzi» gazetasining chin a'zosiga aylanib qoldi va hazil-mutoyibaga moyil, katta-yu kichik bilan samimiy suhbatga kirishadigan Narimon Orifjonov ko'z oldimizda sog'aya boshladi. Yana tillari burrolashdi, qalamlari o'tkirlashdi. Chunki ustoz yoshlar orasida, bolajonlar huzurida edi-da! Dilkash-u xushchaqchaq, hayotsevar inson hamisha yoshlikka talpinardi. Lirik va publitsistik she'rlarini qo'yaturaylik, «Ko'ngil» qissasining yutug'i ham shunda: yetuk yoshda yozilishiga qaramay, ijodkor yoshlikning o'ziga xos quvonch-u g'ussalarini mahorat bilan chizib beradi.

Ustozdan ko'nglimiz xotirjam, bag'rimiz to'lib yurgan kezlarda, yana qayta yurak

xuruji tillariga «ketdi», degan so'zni tashlab ketdi. Tuzukmisiz, desak ham, «k-e-e-t-tidi», derdilar, biz ketyapmiz, sog'ayim tezroq, desak ham, «k-e-e-t-tidi», deb xayrlashdilar.

Boladay beg'ubor, ko'ngli nozik ijodkor «ketdi» so'ziga bilmadik, qanday ma'nolarni yuklab oldiykin, ammo men bilganim ularning yozganlari yoshlikka, bolalikka samimiy tilaklarni yetaklab ketdi.

Axir qalbi mehr-u oqibatga to'la, ko'zlarida ertangi kun umidida porlagan shu'la, yuragida orzulashga undovchi ashula bo'lmish insonning umri chin ma'noda abadiyatga, asarlari muallifiga ajru-savoblar yog'dirishga ketdi.

Ilohim shunday bo'lsin!

Umida ABDUAZIMOVA

OHANG UCHUN YARALGAN YURAK

O'tgan yili sodir bo'lgan bir voqea yodimda qolgan: tinimsiz yig'ilayotgan bir yarim yoshli jiyanchamni hecham ovuta olmadik. Shirinliklar, mevalar-u o'yinchoqlar berib ko'ryapmiz, qani endi qayrilib qarasa. Hatto onasiga ham ko'nmaydi. Shu payt kimningdir qo'l telefonidan yoqimli musiqa sadosi eshilib qoldi. Big'illab yig'lab turgan jiyanim zumda tinchlanib, barmoqlarini aylantirgancha o'yinga tushib ketsa bo'ladimi?

O'shanda musiqaning qudrati, sehriga yana bir tan bergandim.

Aytishlaricha, farzandlarimizda musiqa tinglash madaniyatini qancha erta shakllantirsak, ular tarbiyasiga shuncha ko'p ijobiy ta'sir ko'rsatar ekan. Yurtboshimiz ham o'z ma'ruzasida milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiya topgan, mamlakatimizni modernizatsiya qilish va zamonaviy demokratik jamiyat qurish yo'lidagi keng vazifalarni hal etishga qodir avlodni tarbiyalash muhim vazifalardan ekanini alohida ta'kidlaydi. Ularni yuksak ma'naviyatli, ona Vatanga muhabbatli, milliy qadriyatlarimiz, an'ana va urf-odatlarimizga hurmati baland insonlar bo'lib kamol topishlarida esa musiqaning o'rni beqiyosdir. Shu ma'noda «Bolalar musiqa va san'at maktablarining moddiy texnik bazasini mustahkamlash va ular faoliyatini yana-da yaxshilash bo'yicha 2009-2014-yillarga mo'ljallangan davlat dasturini tayyorlash chora-tadbirlari to'g'risida»gi Prezident Farmoyishi juda katta ahamiyatga molikdir.

Bu xususda musiqa fani o'qituvchilarining fikrlari qanday?

Mahmuda BADALOVA, Toshkent shahar, Sobir Rahimov tumanidagi 249-maktabning musiqa fani o'qituvchisi:

— Ancha yillardan buyon o'quvchilarga musiqa fanidan saboq berib kelaman. Sir emaski, ko'pchilik

o'quvchilar bu fanga ikkinchi darajali fan sifatida e'tiborsiz qarashadi. Lekin bizning o'quvchilarimiz musiqa ta'limiga jiddiy yondashishadi. Buni maktabimizda faoliyat ko'rsatayotgan

maqom, xor to'garaklarining doimo san'atsevar o'g'il-qizlar bilan gavjumligidan ham bilsa bo'ladi. Ayniqsa, ularning mumtoz qo'shiqlarimizga bo'lgan ishtiyoqi, Munojot Yo'ldiyeva, Gulbahor Erqulova singari san'atkorlarimizga havasmand ekanliklari meni juda quvontiradi. Shuning uchun ham darslarim, to'garak mashg'ulotlarimda ularga ko'proq

Dilbar qo'shiq, mayin navolar bola qalbini yumshatadi.

mumtoz kuy va qo'shiqlarimizni o'rgatishga, shu tariqa, murg'ak qalblariga umrboqiy milliy san'atimizga hurmat tuyg'ularini singdirishga intilaman.

Har yili o'rta ta'lim maktabi fidoyi murabbiylarini qo'llab-quvvatlash maqsadida, «Yil o'qituvchisi» ko'rik-tanlovi o'tkazilib kelinyapti. Mazkur tanlovda juda ko'plab ustozlarning ishtirok etishi an'ana tusiga kirib qoldi.

Muxbirlarimiz Jamshid Nabiyeu hamda Muhammadisom Zohidov ana shu bilim maskanida bo'lib, fidoyi ustoz Mahmuda Badalovaning ishlari tanlovning «Yilning eng yaxshi musiqa murabbiysi» nominatsiyasiga tavsiya etilgani haqida xushxabar keltirishdi. O'quvchilarga g'ijjak, dutor, doira, rubob, nay kabi milliy cholg'u asboblari bizda kuy chalishni qunt bilan o'rgatib kelayotgan opaning ohang uchun yaralgan yuragidan taralayotgan jozibador kuylariga maftun bo'lishdi.

Fidoyi ustozimizga biz ham omadlar tilaymiz!

Gazetamiz
muxlisasi,
Toshkent
shahridagi
42-maktab
o'quvchisi
Sevinchxonim
qo'shiq
kuylashni juda
yoqtiradi.

Hunarni asrabon netkumdur oxir,
Olib tufroqqamu ketkumdur oxir!

A. NAVOIY

ORZULARI YUZIDEK OPPOQ

Atlas ko'ylagini ko'z-ko'zlab, suratdan sizga kulib boqayotgan mana bu qizaloqning ismi Muharram. O'zi endigina 1-sinfda o'qiyapti-yu, o'qituvchi bo'laman, deydiya! Bu uning mehribon ustoziga mehri balandligidan bo'lsa kerak... O'zi o'ta harakatchan, intiluvchan qiz. Juda ko'p kitob o'qiydi, baholari ham a'lo. Ijro etgan raqslarini bir

ko'rsangiz edi. Uyga kelib, darslarini tayyorlab bo'ladi-da, «ish»ga kirishib ketadi. Qanday ish, deysizmi? Qo'shni bolakaylarni, uka va singillarini to'plab, «dars o'tadi», go'yo. Ularga qiziqarli ertaklar o'qib beradi, harflarni o'rgatadi, she'rlar yod oldiradi. Topishmoqlar aytib, topqirliklarini sinab ko'radi. Keyin esa bilimiga qarab baholaydi.

— Qaysi fandan dars berishni xohlarding? — so'raymiz qizaloqdan.

— Musiqa fani o'qituvchisi bo'lsam kerak. Chunki musiqa jon-u dilim, — deydi u. Jajji Muharramning yuzlaridek oppoq orzulari ijobat bo'lishiga biz ham tilakdoshmiz.

KUY SEHRI

Yo'limiz tushib, poytaxtimizdagi Hamza nomli 3-Bolalar musiqa maktabiga borganimizda, M. Ashrafiy nomidagi ko'rik-tanlovning saralash bosqichi o'tayotgan ekan. Zalga kirib, qashqar rubobida kuy chalayotgan yosh musiqachilar ijrosidagi kuylarni maroq bilan tingladik. Ayniqsa, Nizom Saidovning mahoratiga qoyil qoldik. U kuy chalishga shu darajada berilib ketganidan, barmog'i qonab ketganini sezmay ham qoldi.

Aslida-ku, bu maskanda asosan iste'dodli yoshlar tahsil olishadi. Lekin ularning orasida ham eng iste'dodlilari bor ekan. Botir Mahmudov, Qori Yoqubov nomidagi musobaqaning respublika bosqichida 3-o'rinni egallabdi. Nafaqat fortepyanoda, balki saksafon, akkordeonda kuy chalish mashqini olayotgan Asror Haydarov esa M. Ashrafiy nomidagi musobaqaning shahar bosqichida 2-o'rinni egallab, ustozlari Ra'noxon Ishakovaning ishonchini oqlabdi.

Tanlov yakunida o'quvchilarni iliq tabrik so'zlari bilan qutlagan musiqa rahbari Sharofat Ahmedova bizga quyidagilarni gapirib berdi:

— 2008-yilimizning «Yoshlar yili» deb nomlanishi hamda yil boshida qabul qilingan musiqa va san'at maktablari moddiy texnika bazasini mustahkamlashga oid Farmon o'quvchilarimiz uchun qo'shaloq imkoniyatlar eshigini ochib berdi, desam yangilashmayman. Maktabimizga katta e'tibor berilib, kerakli musiqiy cholg'u asboblari bilan ta'minlanayapti hamda 2010-yilda qayta rekonstruksiya qilish rejalashtirildi.

Yoshlar uchun yaratilayotgan shart-sharoitlardan ruhanib, ilhomlanib, o'qib-o'rganayotgan, izlanayotgan o'g'il-qizlarga omadlar tilab, ular bilan xayrlashdik.

Salim ASHUR

MASHINALAR O'YINI

«NEKSIYA»

«Tiko»ning tog'asiman,
«Damas»ning og'asiman.
Men bor joyda, bolalar,
Yuring yo'l yoqasidan!

«DAMAS»

Bo'lka nonga o'xshayman,
Goh otilgan o'qdayman.
Sodiq, Shahlo, Abbasjon,
Qo'l ko'tarsa to'xtayman.

«TIKO»

Botinkamas, «Tiko»man,
«Jip» deganga ukaman.
Jahlim chiqsa «Neksiya»,
«Damas»dan ham o'taman!

«MATIZ»

«Matiz» degan nomim bor,
«Fort»dan nima kamim bor.
Menga tosh ota ko'rmang,
Juda qimmat tomim bor.

«LASETTI»

O'tib qolsam, hoynahoy,
Devorasiz, voy-voy-voy.
Bu dunyoda eng aziz...
Kindik qoni tomgan joy.

«O'ZOTOYO'L»

Goh yolg'iz, goh do'st bilan,
Yo'llarda uxlab ba'zan.
Ko'p joylar ko'rdim, ammo,
Eng aziz joy – shu Vatan.

«LIMUZIN»

Ko'p yurtlarni kezganman,
Ummonlarga yetganman.
Badantarbiya qilib,
Rosa o'sib ketganman.

«MERSEDES»

Oldim qizlar ismini,
Ko'ring har bir qismimni.
Karillagan moshinlar,
Bosolmaydi izimni.

«FORD»

Bir asrdan qariman,
Keldim yuz yil naridan.
Saranjom-sarishtaman,
Do'stlarimning baridan.

«BMW»

«Alifbe»ni bilmayman,
Yaxshi o'qimaganman.
Inglizcha gapiring,
O'zbekcha tushunmayman.

«FERRARI»

Yo'ldan o'tib qolsam, hay,
Hamma menga qaragay.
Poygalarda birinchi,
Kelgan akang qarag'ay.

«KABRIOLET»

Tozaman, ozodaman,
Kuz, qish, bahor, yozdaman.
Tartibni yoqtiraman,
Chunki men shahzodaman.

«JIGULI»

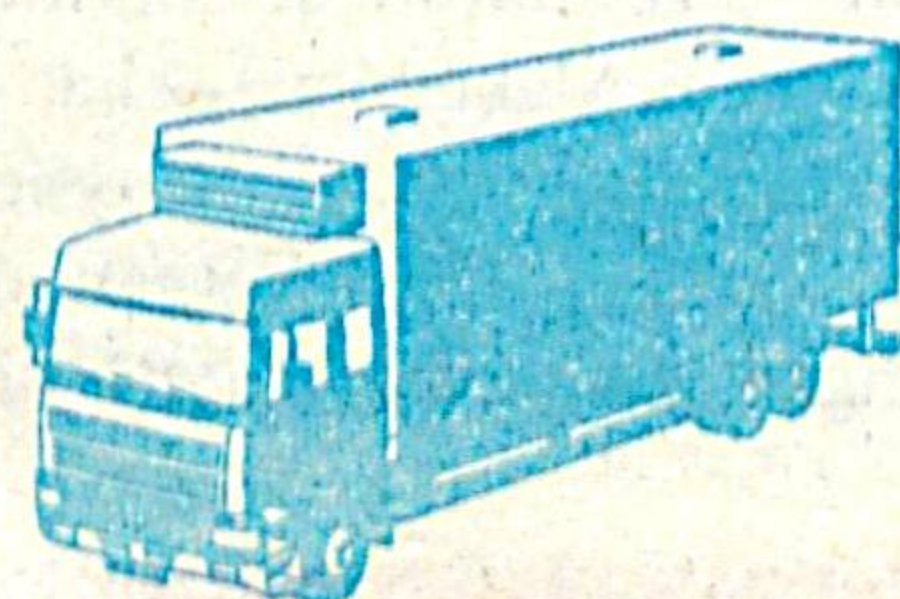
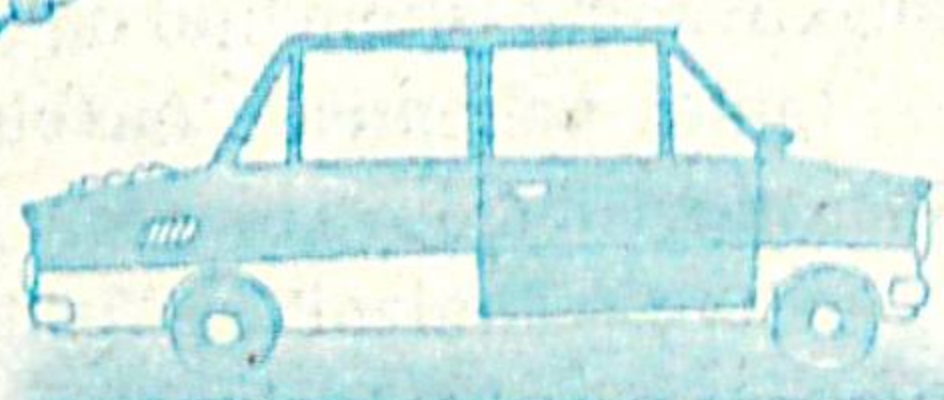
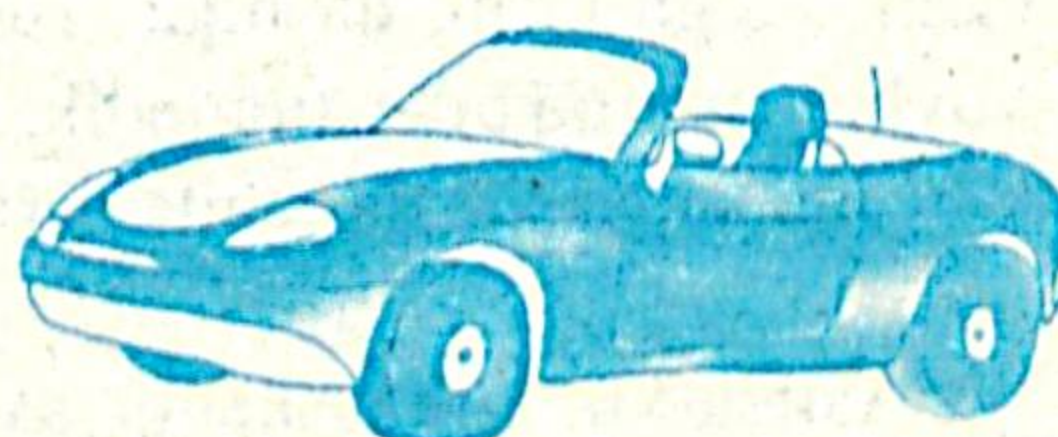
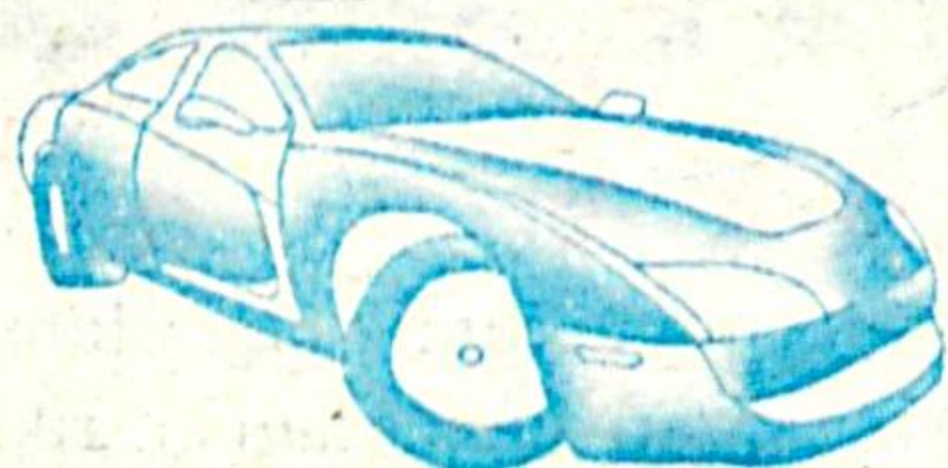
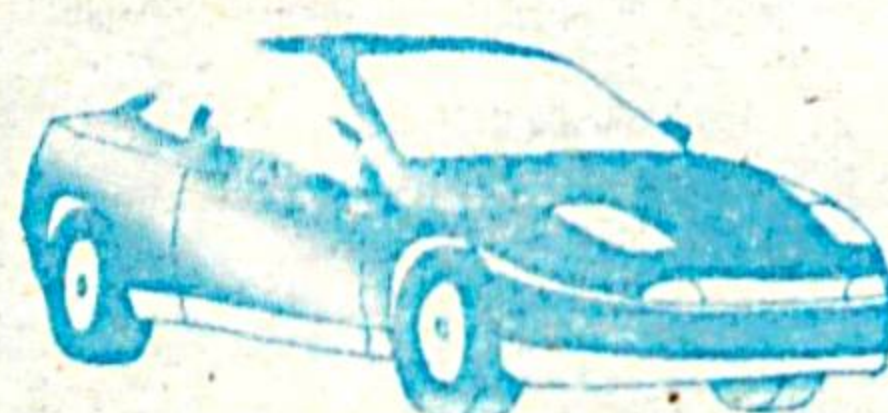
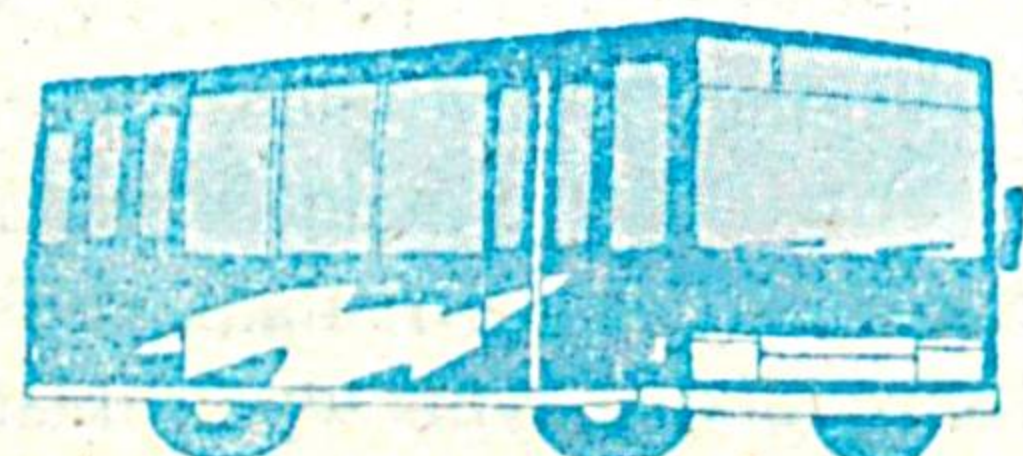
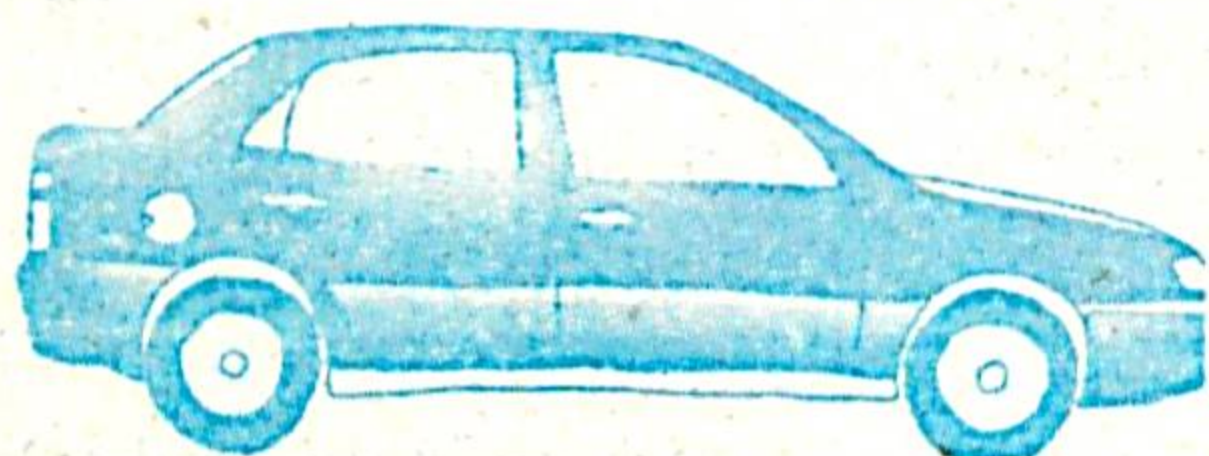
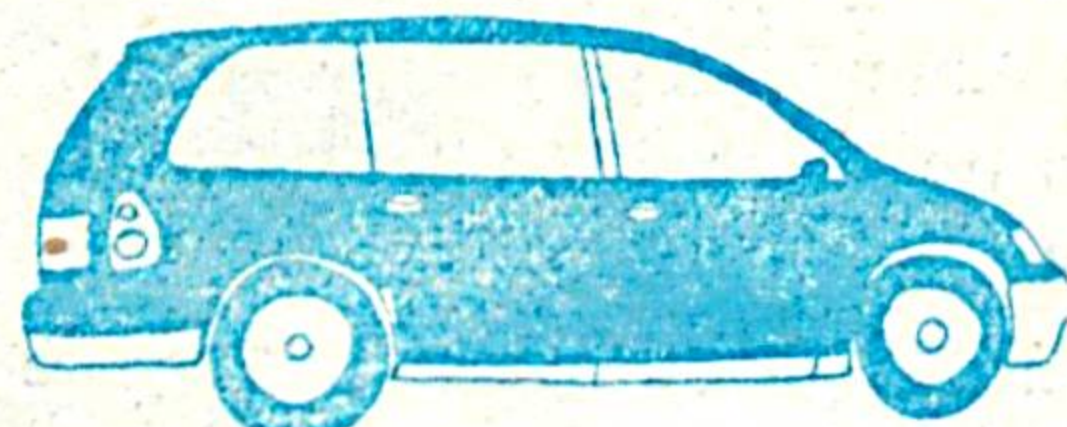
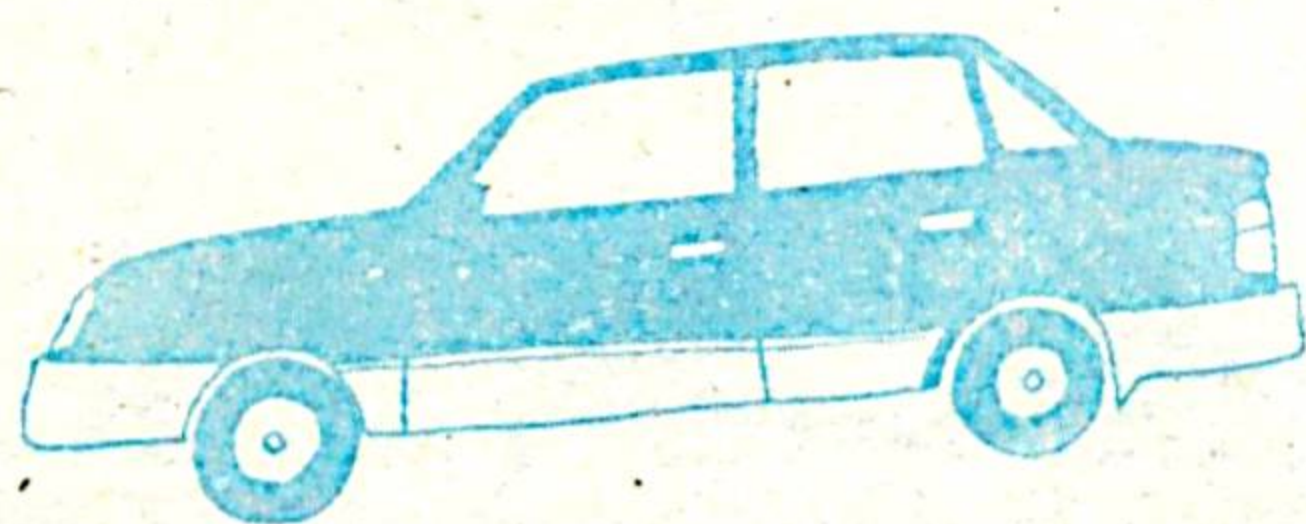
Kelib cho'llardan, shifo
Topdim usta qo'llardan.
Ko'zim yumib o'taman,
O'nqir-cho'nqir yo'llardan!

«ZAPAROJETS»

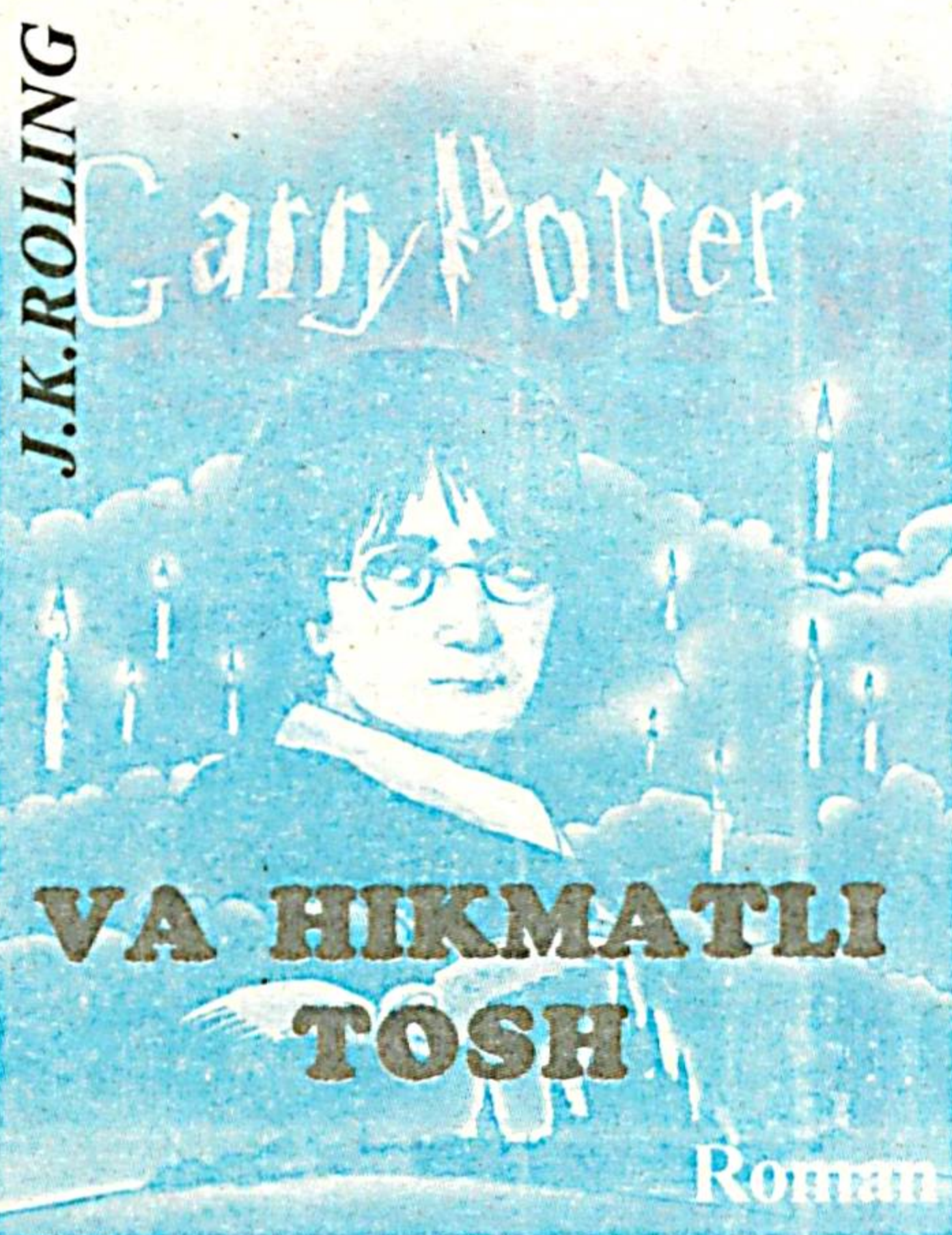
Bizni kichkina demang,
Pisand qilmay, pand yemang.
Ko'changizni changitib,
O'taman, varang-varang!

«KamAZ»

Asli fe'li og'irman,
To'polon boshlamayman.
Ish bo'lsa, menga ayting,
Yuk tashib charchamayman.

J.K.ROLING

Davomi. Boshi o'tgan sonda.

Janob Dursl ko'cha muyulishida qandaydir g'alati narsa ro'y berayotganini sezdi: yo'lkada mushuk ro'parasida yozilgan xaritani diqqat bilan o'rganardi. Janob Dursl aynan nimani ko'rganini birinchi soniyada hatto anglamagandi ham, biroq, keyin mushuk turgan joydan o'tib ketgach, mashinani to'xtatdi va ortiga keskin o'girildi. Tis ko'chasi muyulishida rostdan ham yo'l-yo'l mushuk turardi, ammo hech qanday xarita ko'rinmasdi.

– Shunaqasiam ko'rinaverarkanmi, – to'ng'illadi janob Dursl.

Ehtimol, barchasi zulmat bosgan tong va chiroqlarning xira yog'dusi tufaylidir. Har ehtimolga qarshi, janob Dursl ko'zlarini yumdi, so'ng ularni ochdi-da, mushukka tikildi. Mushuk esa unga ko'zini tikdi.

Janob Dursl o'girildi va orqa ko'rinish namoyon bo'lgan oynaga qaragancha mushukni kuzatishni to'xtatmay, yo'lida davom etdi. U mushukning «Tis ko'chasi» deb yozilgan lavhani o'qiyotganini payqadi. Yo'q, albatta o'qimayapti (o'zini o'zi shoshgancha tuzatdi u), shunchaki lavhaga nazar solib turibdi. Axir mushuklar xuddi xaritani o'rganolmaganlari kabi, o'qishni ham bilmaydilar.

Janob Dursl boshini chayqadi va mushukni xayolidan chiqarib tashlashga urindi. Uning avtomobili shahar tashqarisidan London tomonga yelib borar ekan, janob Dursl bugun parmadasta uchun olmoqchi bo'layotgan yirik buyurtmasi haqida o'ylardi.

Lekin Londonga yetib borgan zahoti parmadastalar uning miyasidan bir zumda chiqib ketdi, chunki odatdagiday ertalabki mashinalar tiqiniga tushib qolgach, janob Dursl bekorchilikdan tevarak-atrofga qarar ekan, ko'chalarda juda g'alati kiyingan anchagina odamlar paydo bo'lganini payqadi. Odamlar rido kiyib olgandilar. Janob Dursl beo'xshov kiyingan kishilarni ko'rganida, jini qo'zirdi, jillaqursa, hozirgi yoshlarni olsangiz-chi, nimani istasalar, shuni kiyib yurishlarini faqat shayton biladi. Mana endi bu qandaydir ahmoqona urfga ko'ra yasanib olishibdi.

Janob Dursl rulni barmoqlari bilan cherta boshladi. Uning nigohi sag'al nariroqda to'planib olib, bir-biri bilan qizg'in shivirlashayotgan g'alati nusxalarga tushdi. Ulardan ayrimlari mutlaqo yosh emasligini ko'rib, janob Durslning g'azabi jo'sh urdi, qarang-a, erkaklardan biri hatto o'zidan ham kattaroq bo'lsa-da, zumrad yashil rangdagi ridoga o'ralib olishga haddi sig'ibdi-ya! Mana bu nusxanichi! Biroq, shu tobda janob Durslning xayoliga bu tushunarsiz shaxslar, hoynahoy, xayr-u ehson yoki shunga o'xshash narsalar yig'ib yurgandurlar, degan fikr keldi... Ha, aynan shunday! Axiyri tiqinda qolgan mashinalar joylaridan qo'zg'aldilar va janob Dursl bir necha daqiqadan keyin «Granings» firmasining avtomobillari to'xtaydigan joyga kirib keldi. Uning fikr-u o'yini yana parmadastalar egalladi.

Janob Durslning ish xonasi to'qqizinch qavatda joylashgandi, u doimo derazaga orqasini o'girib o'tirardi. Agar u deraza tomonga qarab o'tirishni afzal ko'rganida edi, ushbu tongda diqqat-u e'tiborini parmadastalarga jamlashi qiyin

kechardi. Biroq, u derazaga ters o'tirar va uch borayotgan ukkilarni ko'rmasdi, buni qarangki, tunda uchishi lozim bo'lgan ukkilar kuppa-kunduzi uchsalar... Ukkilar – o'rmon qushlari shaharlarda, ayniqsa, shunday katta London kabi shaharda yashamasligini gapirmasa ham bo'ladi.

Janob Durslning farqli ravishda, ko'chadagi odamlar yonlaridan birin-sirin g'izillab uchib o'tayotgan bu ukkilarni yaqqol ko'rib turishardi hamda hayron qolganlaridan og'izlarini katta ochib, ularni barmoqlari bilan ko'rsatardilar. Bu kishilarning ko'pchiligi o'z hayotlarida, hatto tunda ham birorta ukkini ko'rmagandilar.

Xullas, janob Durslning ukkilardan holi duppa-durust ertalabki ish kuni edi. U qo'l ostida ishlovchi besh kishiga baqirib, ko'nglini vayron etdi, bir nechta muhim qo'ng'iroqlar qildi va telefondagi hamsuhbatlariga ovozini bir necha marta balandlatdi. Shubhasiz, oyoqlarining chigilini biroz yozib kelish va ishxonasi ro'parasidagi non do'konidan shirin kulcha sotib olishni ahd qilguniga qadar, uning kayfiyati shunchaki a'lo darajada edi.

Janob Dursl rido kiygan kishilar to'g'risida endi unutgandi va to non do'koni yaqinida g'alati nusxalar guruhiga duch kelmagunicha, ularni eslamagandi ham. Ularga birgina nigoh tashlaganidayoq nima sababdan o'zini g'alati sezayotganini u tushuna olmasdi.

Bu nusxalar ham o'zaro qizg'in shivirlashishar hamda o'sha odamlarning qo'llarida xayr-u ehson yig'iladigan birorta idish borligi sezilmadi. Non do'konidan ichiga yirikkina shirmoy kulcha solingan xaltacha ko'tarib chiqqan janob Dursl o'sha g'alati shaxslar yonidan o'tishiga to'g'ri keldi va shu lahzada nogoh eshitib qoldi:

– ...ha, to'ppa-to'g'ri, bu Potterlar, menga aynan shunday deyishgandi...

– ...ha, ularning o'g'li Garri...

Janob Dursl tek qotdi. Uning nafasi ichiga tushib ketdi. U vujudini qo'rquv qoplayotganini sezdi va shivirlashayotgan nusxalarga go'yo nimadir demoqchi bo'lgandek o'girildi-yu, biroq, keyin fikridan qaytdi.

Janob Dursl yo'lni jadal kesib o'tdi, ish xonasiga ko'tarildi, kotibasiga do'q bilan uni bezovta qilmaslikni buyurdi, telefon go'shagini yulqib, uy telefonining so'nggi raqamlarini terayotganida, nogoh fikridan qaytdi hamda go'shakni joyiga qo'ydi. Keyin u mo'ylovlarini silay boshladi va o'yga cho'mdi.

Yo'q, albatta bu tentaklik edi. Potter – unchalik kam uchraydigan familiya emas. Janob Dursl Angliyada Potter familiyalik va Garri ismli o'g'li bor juda ko'p oilalar istiqomat qilishiga o'zini ishonitirdi. Uning jiyaning ismi Garri ekaniga hatto o'zi ham yuz foiz ishonchi komil emasdi. Axir u o'sha bolani umrida sira ko'rmagandi ham. Uning ismi Geri yoki Garold bo'lishi ham mumkin.

Umuman, janob Dursl xotinini bezovta qilish shart emas, degan qarorga keldi, buning ustiga egachisi to'g'risida gap ochilganida, u har doim juda xafa bo'lardi. Janob Dursl xotiniga ta'na qilmas, mabodo o'zining singlisi xuddi Dursl xonimni kabi bo'lganidami, u holda... Lekin shunga qaramay, bu rido kiygan odamlar va ularning gapirayotgan gaplari – hammasi g'oyat ajablanarli edi.

Janob Dursl shirmoy kulchaga chiqib kelganidan keyin diqqatini parmadastalarga jamlashi ancha murakkab edi. U kechki soat beshda ishxona binosini tark etayotgan chog'ida shunchalar hayajonlanar ediki, eshikdan chiqaverishda yonidan o'tayotgan odamni payqamasdan, unga urilib ketdi.

– Kechirasiz, – to'ng'illadi u kichik jussali qariya chayqalib ketib yiqilayotganini ko'rar ekan. Cholning siyohrang rido kiyganini anglashi uchun janob Durslga bir necha lahza kifoya qildi, xolos. Aytmoqchi, chol o'zini yiqitib yuborayotganlaridan zig'ircha ham ranjimagandi. Aksincha, u tabassum qilib, atrofdagilarning o'g'irilib qarashiga majbur etuvchi chiyillagan ovoz bilan dedi:

– Uzi so'ramang, aziz janobim, mabodo, hatto meni yiqitib yuborganingizda ham, bugun meni bu aslo ranjitmasdi.

Davomi bor.

*I j o d k o r
musavvirlar o'z ijodida
afsona va rivoyatlarga
tayanadilar. Bizning maqolamiz
qahramoni Tohir aka rassom,
haykaltarosh bo'lib ish boshla-
ganlarida, ertak va dostonlarni o'qib,
bir necha asarlar muallifiga
aylangandilar... Ammo birgina
voqea sabab, ularning hayoti
ham xuddi ertakka
o'xshab ketdi...*

SHERYURAK USTOZ

Ushu sport turi hozir uch ming yoshda. Uning tarixi uzundan uzun. Dunyoda tanikli ushuchi xitoylik Li-Lyanszi (Jet-li) besh karra jahon chempioni. U dunyoda eng yaxshi ushuchi bo'libgina qilmay, hozirda eng yaxshi aktyor deb ham nom olgan. Tez kunda oynayi jahonda Jet-Li va Jeki Chan birgalikda «Ta'qiqlangan qirolikda» nomli filmida jangovar harakatlari bilan bosh rollarni ijro etishmoqda.

Mana o'ttiz yildirki, bolalarga Sharq yakkakurash turlaridan biri – ushu - harbiy jangovar san'at turida saboq berib kelayaptilar. Bu yili poytaxtimizda bo'lib o'tadigan respublika ochiq chempionatiga tayyorgarlik ketayapti. Hozirda Tohir Ergashev ushu sport turi bo'yicha mamlakatimiz o'smirlar terma jamoasining katta murabbiyi. Tohir aka kim, deb so'rayapsizmi? Tohir Ergashev yurtimizda tanikli ushuchi. U kishining quvonchi ham, unvonlari ham quchog'ini to'ldirib turgan bolalardir. Ayni kunda Tohir akaning shogirdlari O'zbekistonning hisobsiz chempionlari...

Maktabda o'qib yurgan kichik Tohirjon katta bo'lsam, tanikli rassom bo'laman, deb orzu qilardi. Bolalikning beg'ubor niyatlari ijobat bo'lib, u rassomlar tayyorlash bilim yurtiga o'qishga qabul qilindi. O'qishni tugallab, sevimli kasbiga mehr qo'yib ish boshladi...

Bir kuni xizmat yuzasidan bekatda asarini ko'tarib, qayoqqadir ketayotgan edi. U kishining yonlariga bir notanish odam kelib so'rabdi:
– Siz rassommisiz?

– Ha.

– Menga vaqtingizni ajratsangiz, sizga yumush bor edi, – debdi haligi odam.

Qiziq, bu odam xitoylikka o'xshaydi, ammo ruschani yaxshi gapirar ekan, deb o'ylabdi Tohir aka. Ular tezda tanishib, ertasi kuni aytilgan joyda uchrashishdi.

Tohir aka xitoylik tanishi bilan uchrashishga borganida, ne ko'z bilan ko'rsinki, ro'rapasida sportchilar kiyimida, ya'ni I-Fu kiyib olgan janob Li Min turardi. Masala oydinlashdi, Demak, Tohir akamiz Li Minga qo'lida nayza tutgan xuddi qush misoli xatti-harakat qilayotgan sportchilar rasmini ishlashi kerak edi. Bu rasmlar janob Li Minga ushu mashg'ulotlarini bolalarga batafsil o'rgatish uchun kerak edi. Li Min Tohir akaga rasmni chizish osonroq bo'lishi uchun sport zalida shunday harakat qilardiki, bu holat rassomni tamomila asir qilib qo'ygandi.

Ziyrak rassom zum o'tmay usul bajarayotgan Li Minning rasmni chizib berdi. Rasmni tomosha qilgan murabbiy «Xohlasang, senga ham ushu usullarini o'rgataman», deb

qoldi. O'sha kechasi Tohir aka uxlay olmadi. Tushlarida ham zalning u boshidan bu boshiga qushdek yengil xatti-harakati bilan mashqlar bajarayotgan Li Min kirib chiqdi.

Ertasiga rassom o'z ishiga emas, murabbiy oldiga bordi. ushuning sehrli sirlaridan bahramand bo'lishga shoshildi. Undagi nozik va ulug'vor sehrdan har qanday odam ham befarq bo'lolmasligini angladi. Ayniqsa, sportning bu turida muntazam shug'ullangan odamda asab tolalari mustahkam bo'lishi ko'proq Tohir akani qiziqtirib qo'ydi. Shu-shu Tohir akani kasbi, hayot tarzi o'zgardi, ushu xayolidan ketmay qoldi. Kundan kunga u-shudagi mashqlarni yodlash Tohir akaga zavq bera boshladi.

...Ushbu voqealarga ham o'ttiz yil o'tganiga ishingingiz kelmas... Lekin bu ishqning nafosati, ulug'vorligi hali-hali murabbiyga tinchlik bermaydi. Mashqlarni o'rganishni, uni shogirdlariga ham o'rgatishga undaydi.

Tohir akaning shogirdlaridan Ruslan Ergashev, Erlan Merbekov, Zuhra Adilshina kabilar Malayziyada, Janubiy Koreyada o'tgan jahon chempionatlarida, xalqaro musobaqalarda ishtirok etib, munosib o'rnlarni egallashdi. Hozir terma jamoa a'zolaridan Ruslan, Erlan ushuning duylan mashqida mashg'ulotlarda toblanyapti. Yosh ushuchilarimizning bu galgi sayohati Indoneziyaga rejalashtirilmoqda.

Janubiy Koreyaning Yong-Ju shahrida o'tkazilgan o'smirlar va bolalar o'rtasidagi Osiyo chempionatida to'rtinchi o'rinni egallagan Erlan ham mashg'ulotlardan charchamayapti, hozir u bo'lg'usi musobaqalarga jiddiy tayyorlanyapti.

Tohir aka oltin yoshda. Qizig'i shuki, bu sport turi insonga olti yoshdan to'qson yoshgacha musobaqalarda qatnashish huquqini beradi. Shuning uchun intiluvchan murabbiy shu yil mart oyida Indoneziyaning Jakarta shahrida o'tadigan an'anaviy jahon chempionatida qatnashish uchun tayyorgarlik ko'rayotganini guvohi bo'ldik.

Sheryurak ustoz bilan uchrashganimizda, u kishi shahrimizdagi 14-sport maktabida mashqlar o'tkazish bilan band edilar.

Biz tinib-tinchimas uchqur sportchimiz Tohir akani har qanday to'siqdan uchib o'tishiga ishonamiz.

DARVOZABON

– Men «Paxtakor» bolalar futbol maktabining a'zosiman. Vazifam darvozabon. Bir kuni mashg'ulotlarimizga «Paxtakor»ning ikkinchi darvozaboni Temur Jo'rayev keldilar. Murabbiyim Lenur Erkinovich iltimoslariga ko'ra, Temur aka mening harakatlarimni kuzatib turdilar. Mashg'ulotlarimiz tugashi oldidan darvoza yoniga kelib, menga to'pni ushlab qolish va zarbalarni qanday qaytarish kerakligini ko'rsatib berdilar. Men to'qqiz yoshimda Shahrisabzdagi futbol maktabida tarbiyalanganman.

– To'pdan qo'rqmagin, mashg'ulotlardan qolmagin, – dedilar Temur aka.

Temur Jo'rayevni menga aytgan iliq gaplaridan yaxshi ko'rib qoldim. Darvozabon bo'lmayman, deya oyimga xarxasha qilayotgandim. Ammo Temur aka oyimga qarab o'g'lingizni darvozabonlikka iqtidori bor ekan, deb aytdilar.

Murabbiyim jamoaga kelganimda, ikki oy o'tmay, meni darvozabon etib tayinladi.

Maydonda o'yinchilar doimo bir-birini himoya qiladi. Darvozabon esa jamoani yarmi hisoblanadi.

MDX va Boltiqbo'yi chempionlar kubogida Ignatiy Nesterev o'rniga asosiy darvozabon bo'lib tushgan Temur Jo'rayev jamoamizni bir nechta gollardan saqlab qoldi-ku!

Musobaqalarda jamoani mag'lubiyatiga darvozabonni aybdor deb topishadi. Finaldagi mag'lubiyatda Temur aka hecham aybdor emas, deb o'ylayman.

AYBDORMI?

Sardor SODIQOV,
«Paxtakor» futbol bolalar
akademiyasining darvozaboni

BUGUNNING

«YANGI AVLOD»LARI

Shohruhbek Tohirjonov 11 yoshda. Chirchiq shahridagi 13-maktabning 4-«B» sinf o'quvchisi. «Yangi avlod-2007» Respublika bolalar ijodiyoti festivali g'olibi.

Yoqtirgan fani: musiqa, ona tili.

Filmi: «Taksi-4», «O'rgimchak odam».

Havas qilgan ustoz xonandalari:

Abdulhay Karimov, Farruh Zokirov, Ozodbek Nazarbekov.

Sport turi: boks va futbol.

Taomi: chuchvara, manti.

Rangi: yashil, bu rang unga bahoriy go'zallik va musaffolik ruhini beradi.

Sevimli bayramlari: Yangi yil va Navro'z.

Multifilmi: «Tom va Jerri», «Shrek».

San'atga bo'lgan mehri baland.

Shohruhbek taniqli qo'shiqchi bo'lishni xohlaydi. «Yangi avlod» Respublika bolalar ijodiyoti festivali orqali ko'pgina do'stlar ortidim, sahna sirlarini o'rgandim, musiqaga bo'lgan mehrim yana-da ortdi, deb aytdi. Biz ham bu qalbi san'atga oshufta Shohruhbekka omad tilaymiz va undan yangidan yangi qo'shiqlar kutib qolamiz.

Nazokatxon TOJIBOYEVA tayyorladi

Ijodiy parvozlar tilayman

Mashoyixlarimiz «Har narsani to'g'ri va xolis baholab e'tirof qilishga o'rgansak, yaxshi bo'lardi», deganlar.

Men shoir va tarjimon A'zam Obidovning «Istiqlob» nashriyotida chop qilingan «Sog'intirib ketgum qadamlarimni» kitobini o'qib chiqdim.

Kitobning salmoqli qismini egallagan Nauman Smaylzning «Ko'k turklari» asari qadimiy tosh bitiklar, ulardagi tarixiy yozuvlar asosida olinib, esseistikaga yaqin yo'sinda badiiylashtirib yozilgan.

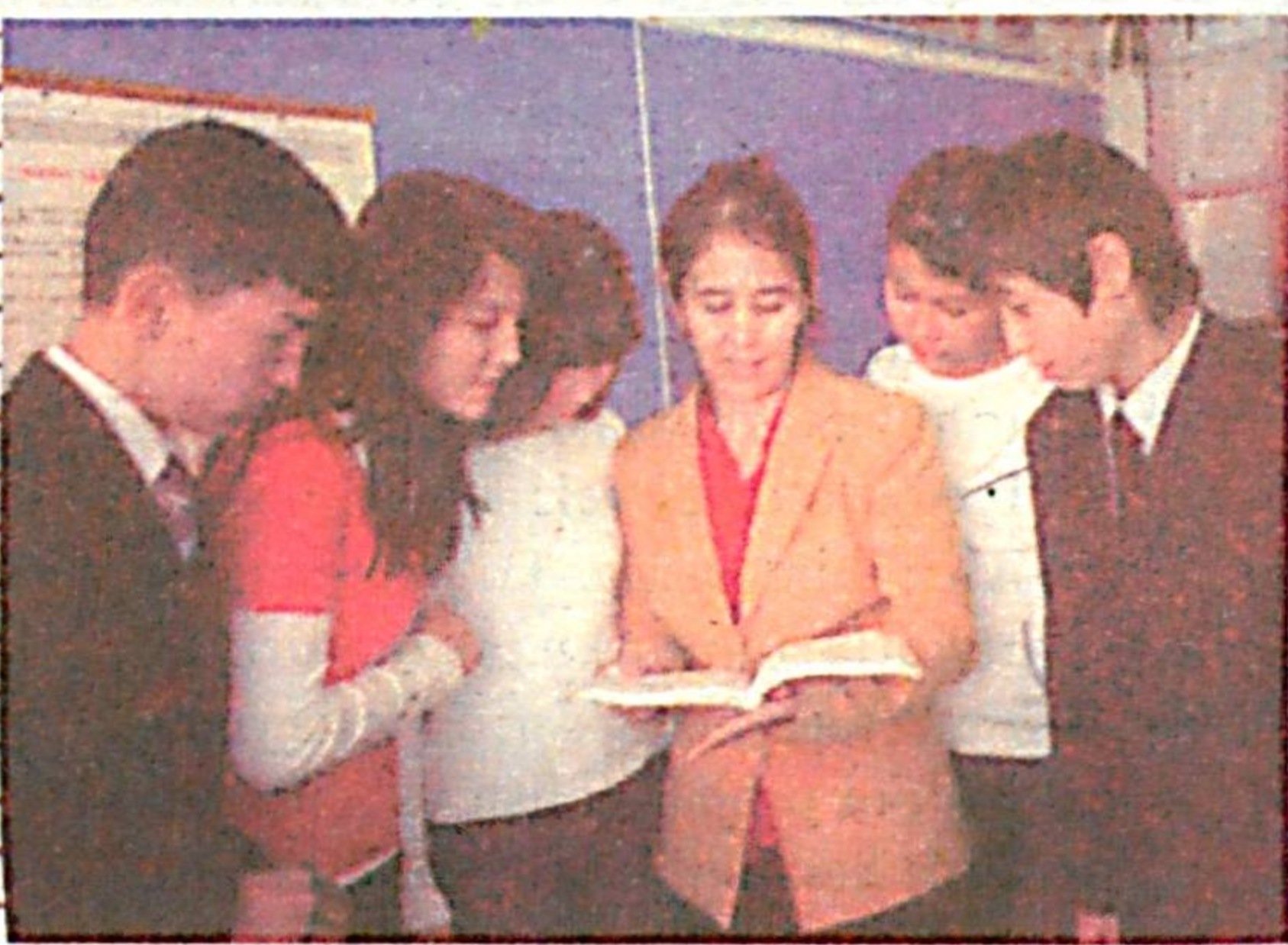
Shuningdek, jahon klassik shoirlari ijodidan, fransuz, amerika, hind adabiyotlaridan o'nlab qalam sohiblarining she'rlari, hikoyalardan tarjimalari va o'z qalamiga mansub ijod mahsullari kiritilgan. Bularni o'qib, kitobxon ma'naviy ozuqa olishiga, nimalarnidir o'rganishiga aminman. Dizayni yaxshi ishlangan.

Ayrim juz'iy kamchiliklarni hisobga olmaganda, yaxshi kitob nashr etilgan.

Ijodkorga kitobdan kitobga o'sishini istab, ijodiy parvozlar tilab qolaman.

O'lmasbek XO'JAYEV

NURGA TO'LSIN MUDOM YO'LLARING

Men maktabda matematika fanidan dars beraman. Matematika aniq fan. Xatolikka yo'l qo'yib bo'lmaydi. Farzand tarbiyasida ham xatolik kechirilmaydi. Ularni haddan tashqari erkalatib yubormasligimiz kerak. Nima desa muhayyo qilish ham ko'ngilsiz voqealarga olib kelishi mumkin.

Men xohlardimki, farzandlarimizni haddan tashqari ortiqcha erkalatib yubormaylik. Ularni vatanga muhabbat, do'stga sadoqat, kattalarga hurmat, kichiklarga izzat ruhida tarbiyalaylik.

Men pedagog sifatida shuni ta'kidlamochimanki, biz farzandlarimizning ilk tarbiyachisi ekanimizni unutmaylik.

Aziz gazetxonlarga dil izhorlarimni quyidagi satrlarda bayon qilmoqchiman:

Yashasang, yashagin o'xshab insonga,
Hayoting o'xshasin tiniq osmonga.
Samoday keng bo'lsin ko'ngling, imkonning,
Baxt-u saodatga to'lsin oshyoning.
Farzanding oldingda bebaho qalqon,
Ko'ngling osmonidek bo'lsin har qachon.
Charog'on yulduzga yetsin qo'llaring,
Nurga to'ldirolsin hayot yo'llaring.

Muyassar RAHIMOVA, Toshkent shahar,
Hamza tumanidagi 307-maktab o'qituvchisi

Qalbi to'la erur ziyodan

ZULFIYAGA HAVAS QILDIK

Aprel oyida Termiz shahriga borgan edik. Respublika o'zbek tili anjumanida ishtirok etayotgan 200 nafardan ortiq fan doktorlari, professor va oliy o'quv yurti, maktab o'qituvchilari 13-maktabga to'planishdi. Garchi bahor bo'lsa-da, havo nihoyatda issiq, yangi qurilgan maktab yo'laklaridagi asfalt quyoshga dosh berolmay «ezilgan» edi. Shunday jaziramada 13-maktabning bog'i jonimizga oro kirdi. Maktab direktori Raimqul Qodirovning o'quvchilari bilan yaratgan bog'ida suhbatlashar ekanmiz, go'zal manzaraga boy, turli o'lkalardan keltirilgan anvoyi gullar ochilgan maskanda yayrab ketdik. Raimqul akaning aytishlaricha, maktabda 2000 dan ortiq o'quvchi bo'lib, 140 nafar o'qituvchi ularga saboq berar ekan. O'qituvchilardan Zulfiya Ochilova «Yilning eng yaxshi fan o'qituvchisi» ko'riktanlovida tumanda 1-, viloyatda 2-o'rinni egallabdi. Biz Zulfiyaning ish tajribasi, darslarini olib borish jarayonini bilish maqsadida o'quvchilari bilan suhbatlashdik:

– Sinfidoshim Dilshod Sunnatov kurash bo'yicha Andijonda bo'lib o'tgan respublika musobaqasidan oltin medal bilan qaytib keldi. Ulug'bek Safarov shaharda tennis bo'yicha 2-o'rinni, Nilufar Bozorova esa respublika «Umid nihollari» musobaqasida

gandbol bo'yicha faxrli o'rinni egallashdi. Bu yutuqlarda sinf rahbarimiz Zulfiya opaning hissalari cheksiz.

«Yosh matematiklar» to'garagi a'zosi, 8-«X» sinf o'quvchisi Nargiza Safarova ustozining chevarligi haqida quvonib so'zlaydi: – Bilasizmi, biz sonlarni qo'shish, ayirish, bo'lish kabi to'rt amallar natijalarini munchoqli bisserlar bilan oq matoga tikamiz. Darsda ana shu ko'rgazmadan foydalanamiz, 4x4=16, xuddi shu ifodani oq matoda rangli munchoqlar bilan tikilgan holda ko'rish qanday zavqli... Bu ham o'qituvchimizning ijodkorligi, izlanuvchanligi mevasidir.

O'quvchilari mehr bilan ta'rifiyatgan bu muallima 1965-yil 13-sentabrda Termiz tumanida tug'ilgan, Angor tumanidagi 4-maktabda, so'ng Termiz Davlat universitetida o'qib yurganida ham faqat o'qituvchi bo'lishni orzu qilgan. Ustozi Shohistaxon Shoyardonovanadan matematikaning sirli olamiga qiziqтира olgani uchun doim minnatdor. Tirishqoq, izlanuvchan muallima o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari vazifasini ham sidqidildan bajarmoqda. Olis Surxon vohasida bunday fidoyilar ko'p. Zulfiyaxon esa ana shundaylardan biri. Yurtimizga Alpomish-u Barchinoylar avlodining davomchilarini tarbiyalab berayotgan surxonlik ustozlarga havas qildik.

Mahmuda ZOIRXON qizi

OZ-OZ O'RGANIB, DONO BO'LUR

Aziz o'quvchim!

Dunyoda hasad degan yomon illat bor. Moziyning qalbini ochib, unga boqsang, qanchadan-qancha kishilar uning qurboni bo'lishgan, yana qanchadan-qancha turli nizolar chiqib, tinch hayotni ostin-ustun qilib yuborgan.

Hasad shunday narsaki, do'st bo'lib do'st emas, dushman bo'lib dushman emas, balki undan ham yomondir. Shuning uchun ham hamma ehtirolslarning eng jirkanchlisi hasaddir, deyiladi.

Odam hasadga ergashib nima ko'rdi? Faqat yomonlik.

Qobus shunday deydi:

Azob chekishni istamasang, hasadgo'y bo'lma.

Men sening azob chekishingni sira-sira istamayman.

Bilib qo'yki, hasad murg'ak qalbda tez o'rtnashadi. Murg'ak qalb hasadga beriladimi, uning ildizlari shitob bilan tomir ota boshlaydi va vaqtida kesib tashlanmasa, bora-bora odam hasadchiga aylanib qoladi.

Abdurahmon Jomiy aytadiki:

Ko'zga og'riq turganday, aqlda ham bor hasad,

Unutmangki, hasaddan idrok ham bo'lur kasod.

Hasad yana shunday yomon illatki, ukajonim, u sening qalbingdagi vatanga, oilaga, do'stlarga bo'lgan muhabbat tuyg'ularingni, hattoki sendagi poklikni, ezigulikni ham tortib oladi.

Chetlab o'tgin hasadgo'yni ko'rsang agar,

Nayzasiki uning bo'lmas bezarar,

deydi Mahtumquli.

Hasadgo'ylarga zarba berishning yo'li yaxshi kayfiyatda yurish va kamtarin bo'lishdir. Bu to'g'rida Erkin Vohidov xo'b o'xshatib ash'or bitgan.

Garchi shuncha mag'rur tursa ham,

Piyolaga egilur choynak.

Shunday ekan, manmanlik nechun,

Kibr-u havo nimaga kerak?

Kamtarin bo'l, hatto bir qadam,

O'tma g'urur ostonasidan.

Piyolani shuning-chun inson,

O'par doim peshonasidan.

Muassislar:

O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,

«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,

«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga

qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'lqin HAYITOV

Dizayner va
sahifalovchi:
Elyor
ESHCHONOV
Navbatchi:
Axtamqul
KARIMOV

Gazeta
O'zbekiston
matbuot va
axborot
agentligida
0208-raqam
bilan 2007-yil
2-fevralda
ro'yxatdan
o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU Bosh
muhammad o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Feruza JALILOVA
(Bosh muhammad o'rinbosari),
Sobirjon SHARIPOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Manziliimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel.: 144-27-25, 144-63-08
Tel./faks:
(99871) 144-38-10

Rassomlar:
Nodira MIRZAYEVA,
Feruza MATYOQUBOV

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa ijodiy
uyida
chop etildi.
Haftaning
dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.

Adadi - 58103
Buyurtma N: J 4709